

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

27.06.2018р.

м. Львів

№ 63/9 рк/к

Львівське міське комунальне
підприємство «Львівводоканал»
79017, м. Львів, вул. Зелена, 64

Про припинення дій,
які містять ознаки порушення
законодавства про захист
економічної конкуренції

1. ПРЕДМЕТ РЕКОМЕНДАЦІЙ

(1) З метою виконання покладених на органи Антимонопольного комітету України завдань, Львівське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України здійснює постійний контроль за додержанням вимог законодавства про захист економічної конкуренції суб'єктами господарювання.

2. НОРМАТИВНО - ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

(2) Закон України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» (№2047-VIII у редакції від 18.05.2017) визначає правові, економічні та організаційні засади функціонування системи питного водопостачання.

(3) Закон України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» визначає засади забезпечення комерційного, у тому числі розподільного обліку послуг з постачання теплової енергії, постачання гарячої води, централізованого водопостачання та забезпечення відповідною обліковою інформацією споживачів таких послуг.

(4) Відповідно до статті 3 Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» оснащення будівель вузлами комерційного обліку та обладнанням інженерних систем для забезпечення такого обліку здійснюється відповідно до проектної документації з дотриманням будівельних норм і правил у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що

забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства. Таке оснащення та відповідна проектна документація не потребують видачі технічних умов та інших вимог до встановлення вузла комерційного обліку, погодження з державними органами, органами місцевого самоврядування, їхніми посадовими особами, операторами зовнішніх інженерних мереж, виконавцями комунальних послуг.

(5) Забороняється приєднання житлових і нежитлових будівель до зовнішніх інженерних мереж без оснащення таких будівель вузлами комерційного обліку відповідних комунальних послуг відповідно до вимог цього Закону.

(6) Законом України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» визначено, що оператор зовнішніх інженерних мереж - власник зовнішніх інженерних мереж, а в разі якщо зовнішні інженерні мережі використовуються іншою, ніж власник, особою або є безхазайними - особа, якій такі мережі власником передано у користування (управління, господарське відання, оренду, концесію) або яка здійснює фактичне користування такими мережами для транспортування відповідно теплової енергії, гарячої води, питної води.

(7) Правила користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України, затверджені наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 27.06.2008р. №190 та зареєстровані в Міністерстві юстиції України 7 жовтня 2008р. за №936/15627 (із внесеними змінами та доповненнями, далі – Правила №190) визначають порядок користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення населених пунктів України.

(8) Відповідно до пункту 4.1. Правил №190 для приєднання до систем централізованого водопостачання та водовідведення замовнику таких послуг надаються технічні умови.

(9) Технічні умови мають містити графічний матеріал із нанесенням відповідних інженерних мереж та місць приєднання до них об'єкта будівництва.

(10) Виробник послуг з централізованого водопостачання та водовідведення видає замовнику технічні умови згідно з поданою заявою протягом десяти робочих днів з дня реєстрації відповідної заяви з урахуванням потужностей споруд та пропускної спроможності мереж систем централізованого водопостачання та водовідведення, із зазначенням умов для проектування вводу: місця приєднання, місця розташування водомірного вузла, умов для влаштування проміжного резервуара і насосів - підвищувачів тиску.

3. ВИЗНАЧЕННЯ РИНКУ ТА СТАНОВИЩА СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ НА РИНКУ

3.1. Визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єкта господарювання на ринку приєднання до мереж централізованого водопостачання та водовідведення

(11) Становище ЛМКП «Львівводоканал» на ринку приєднання до мереж централізованого водопостачання та водовідведення на території міста Львова визначалось відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України 05.03.02р. № 49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.02р. за №317/6605 (далі - Методики).

(12) Об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є ЛМКП «Львівводоканал», яке надає послуги на ринку приєднання до мереж централізованого водопостачання та водовідведення на території міста Львова в межах розташування водопровідно-каналізаційних мереж, що перебувають у його володінні та користуванні.

(13) Товаром щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище є послуги з приєднання до мереж централізованого водопостачання та водовідведення.

(14) Товарні межі ринку - товар (товарна група), сукупність схожих, однорідних предметів господарського обороту, в межах якої споживач за звичайних умов може перейти від споживання певного виду предметів господарського обороту до споживання іншого.

(15) Товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

(16) Відповідно до частини першої статті 5 Закону України «Про природні монополії» до сфери діяльності суб'єктів природних монополій належить, зокрема, централізоване водопостачання та водовідведення.

(17) Згідно зі статтею 7 Закону України «Про природні монополії» діяльність суб'єктів природних монополій у сферах, визначених у статті 5 цього Закону, а також діяльність суб'єктів господарювання на суміжних ринках підлягає ліцензуванню відповідно до Закону.

(18) Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 22.03.2017 №307 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання та водовідведення» затверджено Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання та водовідведення (далі – Ліцензійні умови).

(19) Відповідно до Ліцензійних умов визначено:

- місце провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання – територія, у межах якої провадиться господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва, транспортування та постачання питної води, що зазначені в документах, які додаються до заяви про отримання ліцензії (з урахуванням змін до документів, поданих ліцензіатом в установленому цими Ліцензійними умовами порядку);
- місце провадження господарської діяльності з централізованого водовідведення – територія, у межах якої провадиться господарська діяльність із відведення та очищення стічної води за допомогою комплексу об'єктів, споруд, колекторів, каналізаційних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом, що зазначені в документах, які додаються до заяви про отримання ліцензії (з урахуванням змін до документів, поданих ліцензіатом в установленому цими Ліцензійними умовами порядку);
- система централізованого водовідведення (каналізація) – комплекс об'єктів, споруд, колекторів, каналізаційних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом відведення та очищення стічної води населених пунктів;
- система централізованого водопостачання – комплекс об'єктів, споруд, водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва, транспортування та очищення стічної води – оброблення стічних вод з метою розкладання або вилучення з них певних речовин;
- централізоване водопостачання – господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва, транспортування та постачання питної води;
- ліцензіат не має права відмовити споживачу послуг з централізованого водопостачання та водовідведення у приєднанні до своєї системи централізованого водопостачання та/або водовідведення об'єктів будівництва водопостачання та/або водовідведення споживача у разі виконання споживачем технічних умов у межах пропускної спроможності мереж систем централізованого водопостачання та водовідведення.

(20) ЛМКП «Львівводоканал» здійснює діяльність з централізованого водопостачання та водовідведення відповідно до ліцензії від 30.12.2014р. серія АЕ №287984, виданої НКРЕКП для ЛМКП «Львівводоканал».

(21) Отримання послуги з централізованого водопостачання та водовідведення є неможливим без отримання послуги з приєднання до мереж централізованого водопостачання та водовідведення.

(22) Відтак, послуги, взаємозамінні з послугою з приєднання до мереж водопостачання та водовідведення ЛМКП «Львівводоканал», яке надає послуги на ринку приєднання до мереж централізованого водопостачання та

водовідведення на території міста Львова в межах розташування водопровідно-каналізаційних мереж, що перебувають у його володінні та користуванні, відсутні.

(23) Споживачі м. Львова не мають можливості вибору підприємства, яке надавало б аналогічні послуги у м. Львові в межах розташування водопровідно-каналізаційних мереж, що перебувають у його володінні та користуванні, тобто, споживачі можуть скористатися послугами лише ЛМКП «Львівводоканал».

(24) Споживачами послуг з приєднання до мереж централізованого водопостачання та водовідведення у м. Львові є юридичні та фізичні особи, які отримують послуги з приєднання до мереж централізованого водопостачання та водовідведення.

(25) Отже, територіальними межами ринку надання послуг з приєднання до мереж централізованого водопостачання та водовідведення є межі розташування водопровідно-каналізаційних мереж у м. Львові, які знаходяться у володінні та користуванні ЛМКП «Львівводоканал».

(26) Часовими межами ринку надання послуг з приєднання до мереж централізованого водопостачання та водовідведення визначено період з 01.01.2017р. по 27.06.2018р. протягом яких незмінними залишались структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому.

(27) ЛМКП «Львівводоканал» здійснює господарську діяльність надаючи вищевказані послуги споживачам, за що отримує відповідну плату, отже, в розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є суб'єктом господарювання.

(28) Внаслідок технологічних особливостей надання зазначених послуг конкуренція на ринку відсутня: ЛМКП «Львівводоканал» є єдиним суб'єктом господарювання, що надає послуги з приєднання до мереж централізованого водопостачання та водовідведення у м. Львові в межах розташування водопровідно-каналізаційних мереж, які знаходяться у його власності та користуванні. Відтак, у споживачів послуг з приєднання до мереж централізованого водопостачання та водовідведення у м. Львові альтернатива відсутня.

(29) У період з 01.01.2017р. по 27.06.2018р. на ринку надання послуг з приєднання до мереж централізованого водопостачання та водовідведення на території міста Львова в межах розташування водопровідно-каналізаційних мереж, що перебувають у власності та користуванні ЛМКП «Львівводоканал»

немає жодного конкурента. Отже, відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» становище ЛМКП «Львівводоканал» на цьому ринку є монопольним.

4. ОБСТАВИНИ ПОРУШЕНИХ ПИТАНЬ

(30) ЛОТВ АМК України на офіційному сайті ЛМКП «Львівводоканал» (lvivvodokanal.com.ua) виявило, що приєднання до мереж водопостачання та водовідведення суб'єктів господарювання відбувається у кілька етапів, а саме:

- «1. Отримання технічних умов*
- 2. Розробка та погодження проектно-кошторисної документації*
- 3. Виконання робіт по будівництву мереж відповідно до проекту*
- 4. Виконання робіт по промивці та дезінфекції мереж*
- 5. Приймання в експлуатацію побудованих мереж*
- 6. Виконання робіт по приєднанню побудованих мереж до існуючих мереж*
- 7. Укладання договору на подачу води з комунального водопроводу та приймання стічних вод до каналізаційної мережі*
- 8. Передача зовнішніх побудованих мереж на баланс ЛМКП «Львівводоканал» або укладання договору на їх експлуатацію».*

(31) ЛМКП «Львівводоканал» на своєму офіційному сайті доводить до відома підприємств (суб'єктів господарювання), які мають намір приєднатися до мереж водопостачання та водовідведення про наявність документів, необхідних для приймання мереж:

- « Документи, необхідні для приймання мереж:*
- Заява;*
 - технічні умови на підключення до мереж водопроводу та каналізації;*
 - погоджений проект водопостачання та водовідведення;*
 - погоджений проект водомірного вузла;*
 - виконавче знімання побудованих мереж водопроводу та каналізації, виконане управлінням архітектури м. Львова (пл. Ринок, 1 каб. 406);*
 - виконавчо-технічна документація».*

(32) На офіційному сайті ЛМКП «Львівводоканал» (lvivvodokanal.com.ua) оприлюднило зразок заяви для юридичних осіб на приймання мереж в експлуатацію та калькуляцію надання послуг та виконання робіт, грн. (з ПДВ), яка затверджена наказом ЛМКП «Львівводоканал» від 26.05.2014р. №221 о/д та наведена у таблиці №1.

Таблиця №1
Додаткові умови

№ з/п	Перелік робіт	в межах міста	поза межами міста
1.	Видача технічних умов (ТУ) та технічного заключення (ТЗ) на водопостачання і водовідведення та влаштування водомірного вузла, в т.ч.:		
1.1.	на існуюче водопостачання та влаштування водомірного вузла	290,18	389,83
1.2.	на існуюче водовідведення	338,76	447,83
1.3.	на існуюче водопостачання і водовідведення	489,07	697,79
1.4.	на приєднання об'єкту (новобудови) до централізованої системи водопостачання	410,60	513,75
1.5.	на приєднання об'єкту (новобудови) до централізованої системи водовідведення	511,98	608,22
1.6.	на приєднання об'єкту (новобудови) до ц/с водопостачання і водовідведення	782,72	982,11
1.7.	на приєднання об'єкту (новобудови) до ц/с водопостачання та на існуюче водовідведення	609,50	821,71
1.8.	на приєднання об'єкту (новобудови) до ц/с водовідведення та на існуюче водопостачання	662,30	858,19
2.	Видача листів корегування технічних умов, в т.ч.:		
2.1.	в частині підключення до мереж водопостачання	192,57	314,52
2.2.	в частині підключення до мереж водовідведення	243,42	384,57
2.3.	в частині підключення до мереж водопостачання і водовідведення	373,76	636,87
3.	Погодження проектів, розроблених згідно технічних умов, виданих на:		
3.1.	існуюче підключення до мереж (водопостачання, водовідведення, водопостачання і водовідведення)	118,55	136,74
3.2.	підключення об'єкту (новобудови) до централізованої системи водопостачання	149,77	176,40
3.3.	підключення об'єкту (новобудови) до централізованої системи водовідведення	159,15	183,15
3.4.	підключення об'єкту (новобудови) до централізованої системи водопостачання і водовідведення	190,37	222,80
3.5.	підключення об'єкту (новобудови) до централізованої системи водопостачання при існуючому водовідведенні	149,77	176,40
3.6.	підключення об'єкту (новобудови) до централізованої системи водовідведення при існуючому водопостачанні	159,15	183,15
4.	Погодження проектів на влаштування водомірного вузла	97,68	127,44
5.	Погодження проектів на прокладку інших мереж (газо-теплопостачання, кабельних та інше) без ТУ	94,95	110,07
6.	Погодження проектів місця розташування тимчасових споруд для підприємницької діяльності (без ТУ)	70,30	84,94
7.	Надання інформаційних довідок, в т.ч.:		
7.1.	надання висновку про можливість відключення від системи централізованого опалення та гарячої води	63,44	63,44

7.2.	видача довідок та іншої інформації про наявність (відсутність) ТУ, погоджених проектів, довідок про введення в експлуатацію тощо	51,66	55,47
8.	Приймання побудованих мереж, в т.ч.:		
8.1.	приймання побудованих мереж водопостачання	290,21	408,62
8.2.	приймання побудованих мереж водовідведення	331,10	418,26
8.3.	приймання побудованих мереж водопостачання і водовідведення	418,53	601,67

(33) Проте, слід зазначити, що виходячи з норм законодавства, а саме Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» оснащення будівель вузлами комерційного обліку **не потребують видачі технічних умов та інших вимог до встановлення вузла комерційного обліку, погодження з операторами зовнішніх інженерних мереж.**

(34) Відповідно до Правил №190 при приєднанні до мереж водопостачання та водовідведення суб'єкти господарювання отримують у ЛМКП «Львівводоканал» технічні умови на приєднання до водопровідно-каналізаційних мереж з урахуванням розташування водомірного вузла.

(35) На підставі виданих технічних умов суб'єкти господарювання виготовляють проектно-кошторисну документацію, яку погоджують у ЛМКП «Львівводоканал», тобто, проект виготовляють також з урахуванням встановлення водомірного вузла і при погодженні проекту в цілому погоджується встановлення водомірного вузла.

(36) Отже, ЛМКП «Львівводоканал» безпідставно встановило суб'єктам господарювання (підприємствам) додаткову вимогу у **переліку документів для приймання в експлуатацію побудованих мереж та споруд, а саме: погоджений проект водомірного вузла,** за який суб'єкти господарювання несуть додаткові витрати у розмірі **97,68 грн. в межах міста Львова та 127,44 грн. поза межами міста Львова**, що в свою чергу може призвести до ущемлення інтересів суб'єктів господарювання, які мають намір приєднатися до мереж централізованого водопостачання та водовідведення.

5. КВАЛІФІКАЦІЯ ДІЙ, ЩО МОЖУТЬ МІСТИТИ ОЗНАКИ ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

(37) Відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо на цьому ринку у нього немає жодного конкурента та не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.

(38) Згідно зі статтею 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

(39) Відповідно до пункту 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» порушеннями законодавства про захист економічної конкуренції є зловживання монопольним (домінуючим) становищем.

(40) Отже, дії ЛМКП «Львівводоканал», які полягають у висуванні суб'єктам господарювання – підприємствам, які мають намір приєднатися до мереж централізованого водопостачання та водовідведення додаткових вимог в частині надання погодженого проекту водомірного вузла, що у свою чергу тягне за собою необхідність отримання додаткових платних послуг, містить ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, які передбачені пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку приєднання до мереж централізованого водопостачання та водовідведення на території міста Львова, що може призвести до ущемлення інтересів суб'єктів господарювання, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

(41) У зв'язку із вищенаведеним, керуючись статтею 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» та статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», з метою припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, Адміністративна колегія Львівського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає Львівському міському комунальному підприємству «Львівводоканал» обов'язкові для розгляду такі

РЕКОМЕНДАЦІЇ

Припинити дії, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунути причини виникнення цього порушення і умов, що йому сприяють, шляхом встановлення суб'єктам господарювання, які мають намір приєднатися до мереж централізованого водопостачання та водовідведення, умов, які не будуть встановлювати додаткові вимоги та не будуть тягнути за собою необхідність отримання додаткових платних послуг.

Повідомити про розгляд Рекомендацій Адміністративної колегії Львівського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України протягом 10 днів з дня їх отримання.

Звертаємо Вашу увагу, що відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органам місцевого самоврядування, яким вони надані.

Відповідно до частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за умови виконання положень наданих рекомендацій, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається.

Голова Колегії

Р.В. Лецишин